

Nog te weinig registratie klauwaandoeningen

Het Hoofcare Expertise Centre (HEC) werd een jaar geleden gelanceerd en zet zich in voor verbetering van klauwgezondheid van melkkoeien. Voor verbetering zijn onder andere het verzamelen van gegevens over klauwaandoeningen op bedrijven en het regelmatig scoren van kreupelheid noodzakelijk. “Dat gebeurt nog te weinig”, zegt Gerrit Hooijer, dierenarts, hoofd Herkauwgezondheidszorg aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht en voorzitter van het HEC.

HENK TEN HAVE

De collectieve aandacht die er al jaren is voor uiergezondheid, was er lange tijd minder voor klauwgezondheid. Het project ‘Grip op klauwen’ (2011-2013) heeft geen vervolg gekregen. Een mindere klauwgezondheid werd vooral als een bedrijfsprobleem gezien. Gerrit Hooijer: “Dat de aandacht uitging naar de uiergezondheid, komt doordat melkwaliteit zowel voor veehouder als zuivelindustrie van groot belang is. Een suboptimale uiergezondheid is een risico.

Uiergezondheidsproblemen zijn een dagelijks probleem voor de veehouder in de melkput of bij de melkrobot. Naar de klauwen wordt minder bewust en minder frequent gekeken. Voor veel veehouders, zo blijkt uit onderzoek, is het lastig kreupelheid te herkennen, vooral bij koeien die niet helemaal goed lopen (subklinische kreupelheid).”

De faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht en het Dairy Training Centre (DTC) in Oenkerk vonden dat er ook gerichte aandacht moest komen voor klauwgezondheid met meer focus op preventie. “De huidige aanpak van klauwproblemen is vooral curatief.” De faculteit en het DTC namen zo’n twee jaar geleden het initiatief tot de oprichting van het Hoofcare Expertise Centre (HEC) dat in november 2017 officieel werd gelanceerd. Het HEC is een samenwerkingsverband van acht partijen (zie kader Deelnemers). “In het HEC zijn de krachten nationaal breed gebundeld; we weten elkaar nu te vinden”, vertelt Hooijer. Zijn collega Arne Vanhoudt, dierenarts en docent gezondheidszorg landbouwhuisdieren aan de faculteit Diergeneeskunde, vult aan: “We hebben de ambitie om nationaal en internationaal de klauwgezondheid te verbeteren. Voor klauwbekappers is er al een internationale opleiding.”

Een klauw wordt automatisch gesprayd met een reinigings- en verzorgingsmiddel in een melkrobot.

FOTO: WILBERT BEERLING

Ruimte voor verbetering

Volgens Hooijer en Vanhoudt is de klauwgezondheid van melkkoeien in Nederland voor verbetering vatbaar. De spreiding tussen individuele bedrijven is groot, dus ruimte voor verbetering is er wel degelijk. Om dat niveau te verhogen zet het HEC in op onder meer een betere registratie van de klauwproblemen die tijdens het bekappen van de klauwen worden vastgesteld. Registreren kan met het softwareprogramma DigiKlauw. De eerst aangewezen persoon om de bevindingen te registreren is de klauwverzorgster, zegt Hooijer, maar het kan ook door de veehouder worden gedaan met behulp van een smartphone, tablet of pda. De klauwdata worden verwerkt door CRV. De veehouder kan de data gebruiken voor het gericht en structureel verbeteren van de klauwgezondheid op zijn bedrijf. Met de data kan de klauwgezondheid ook op

data en adviezen geven. Samenwerking tussen beide dienstverleners is zeer wenselijk en in het belang van de veehouder.” Hij beaamt dat registreren en het analyseren van de data extra tijd kost. “Die tijd zal wel betaald moeten worden door de veehouder.”

Pijn

De klauwgezondheid verschilt per bedrijf. “Klauwletsels genezen langzaam of worden chronisch”, vertelt Vanhoudt. “Koeien blijven dus relatief lang kreupel. Subklinische kreupelheid wordt weinig gezien. Doordat koeien van nature prooidieren zijn, laten ze niet snel zien dat ze pijn hebben en worden klauwproblemen meestal in een vrij laat stadium opgemerkt. Een koe die niet met een rechte rug loopt, wordt nogal eens als normaal gezien door de veehouders. Ze zien het niet als een probleem. Dierenartsen kunnen veehouders duidelijk maken dat

‘Samenwerking dierenarts en klauwverzorgster zeer wenselijk’

sectorniveau worden gemonitord, maar dan zijn de gegevens niet te herleiden tot individuele dieren of bedrijven. Hooijer: “Klauwverzorgster en dierenarts kunnen de veehouder helpen bij het analyseren van de

koeien vanwege pijnlijke klauwproblemen met een kromme rug lopen en dat het belangrijk is om de oorzaak te achterhalen. Ook kunnen ze aangeven dat uit onderzoek blijkt dat pijnstilling naast de behandeling door middel van functioneel bekappen en het ontlasten van de aangetaste klauw met een blokje onder de gezonde klauw, het genezingsproces van klauwhoornletsels versnelt; de koeien lopen sneller niet meer kreupel.”

Huisvesting

Om klauwproblemen te voorkomen is goede huisvesting het belangrijkste, zegt Vanhoudt. Koeien moeten soms lang op een harde, natte ondergrond staan voordat ze worden gemolken in de melkstal of melkrobot. Hooijer: “Op veel melkveebedrijven is de melkstal niet meegegroeid met de koppelgrootte, waardoor de wachttijd voor dieren langer is geworden.” Rubber op de vloer van de wachtruimte en melkstal kan problemen helpen aanpakken.

Deelnemers

Het HEC is een samenwerkingsverband tussen VVRP (Vereniging voor Rundvee Pedicures), AB Vakwerk, AB Werkt, AB Oost, Abiant, Coöperatie Rundveeverbetering (CRV), faculteit Diergeneeskunde (Universiteit Utrecht), Dairy Training Centre (DTC) en het Nederlands Klauwgezondheidscentrum (NGKC). Al deze partijen zien het belang in van een goede klauwgezondheid op melkveebedrijven en willen gezamenlijk de klauwgezondheid verbeteren.

Het lang moeten wachten betekent ook dat de tijd om te kunnen liggen korter wordt. Terwijl een koe minimaal 14 tot 15 uur per dag zou moeten kunnen liggen om te herkauwen voor een maximale melkproductie. Daarbij komt dat de koeien goed moeten kunnen liggen. Vanhoudt: “Als de ligboxen te krap zijn, hebben ze moeite met het gaan liggen en overeind komen en zullen ze liever blijven staan. De boxen moeten dus zijn afgestemd op de koeien op het bedrijf.” Het rantsoen is ook van invloed op de klauwgezondheid, “maar dat wordt internationaal steeds minder benadrukt. Als het rantsoen goed is voor de melkproductie, pensgezondheid en vruchtbaarheid, is het ook goed voor de klauwen. Soms is het nodig om extra biotine bij te voeren om wittelijndefecten aan te pakken”.

Kleinschalig onderzoek

De partijen binnen het HEC overleggen drie tot vier keer per jaar met elkaar. De resultaten uit de overleggen, zoals praktijktips van de klauwverzorgsters, manieren om beter te adviseren en verbetering van de registratie, kunnen worden overgenomen door de praktijk: veehouders, dierenartsen, klauwbekappers en andere adviseurs. Het HEC laat ook kleinschalige onderzoeken uitvoeren door masterstudenten van de faculteit Diergeneeskunde. De studenten worden begeleid vanuit de faculteit; als een onderzoek in het veld plaatsvindt, worden er ook lokale dierenartsen bij betrokken.